

Δημοσθένης Στρίντζης:

**Ο αυτοδίδακτος ζωγράφος που αφηγείται συναρπαστικές ιστορίες
με χρώματα και φως**

Γράφει η Δώρα Μαρκάτου

Μια έκθεση ζωγραφικής με τον τίτλο *Παράθυρα*, στην αίθουσα «Αστερίας» του Ξενοδοχείου *Απολλώνιον* στο Ξι της Παλικής, από 3-15 Αυγούστου 2023, έκανε γνωστό και στο κοινό της Κεφαλονιάς ένα συντοπίτη ζωγράφο, τον Δημοσθένη Στρίντζη. Έτσι είχαμε την ευκαιρία να δούμε 53 πίνακές του, από τους οποίους οι περισσότεροι είναι μικρού μεγέθους, δουλεμένοι όλοι με ακρυλικό σε καμβά (εικ. 1, 2).

Εικ. 1. Άποψη της έκθεσης

Εικ. 2. Γενική άποψη της έκθεσης

Πρόκειται για αφηρημένες χρωματικές συνθέσεις, δομημένες οι περισσότερες γύρω από ένα ορθογώνιο παραλληλόγραμμο ή τετράγωνο πεδίο, το οποίο λειτουργεί ως παράθυρο και χρησιμοποιείται συμβολικά (εικ. 3).

Εικ. 3. *Η σκοτεινή πλευρά των ωραίων αναμνήσεων*, 2023, ακρυλικό σε καμβά, 30x30 εκ.

Το παράθυρο έχει μακρά παράδοση στην ιστορία της δυτικοευρωπαϊκής τέχνης. Εμφανίζεται τον 15^ο αιώνα στη φλαμανδική

τέχνη και έκτοτε χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα με ποικίλους συμβολισμούς. Βασική του λειτουργία είναι να αποτελεί ένα άνοιγμα φωτός που χωρίζει τον εσωτερικό από τον εξωτερικό χώρο ή την πραγματικότητα από την ψευδαίσθηση. Η μεταφορική του σημασία φθάνει μέχρι την εποχή μας κατά την οποία η τηλεόραση θεωρείται μεταφορικά παράθυρο στον κόσμο, ενώ ο ίδιος χαρακτηρισμός είχε αποδοθεί και στον κινηματογράφο, όταν πρωτοεμφανίστηκε. Ιδιαίτερη σημασία έχει η ιδιότητά του παραθύρου να επιτρέπει τη ματιά από έναν ιδιωτικό χώρο στον εξωτερικό και δημόσιο αλλά και να στρέφει τη ματιά προς το εσωτερικό μας, να λειτουργεί, δηλαδή, συμβολικά ως παράθυρο της ψυχής μας.

Ο Δημοσθένης Στρίντζης στο δίπτυχο της έκθεσής του γράφει: «Ένα παράθυρο, πέραν από σημείο θέασης, είναι και ένα μεταφυσικό πέρασμα, ένα όχημα για την ταξιδιάρικη σκέψη». Πράγματι οι πίνακές του με την ιδιόμορφη γλώσσα τους μας ταξιδεύουν σε χώρους πάντοτε φωτεινούς, με όχημα τα ζωηρά και όλο φως χρώματά του. Συνήθως αρκείται στα βασικά χρώματα: το μπλε στις διάφορες αποχρώσεις του, το κίτρινο και το κόκκινο, τα οποία συχνά συνδυάζονται με τα παραπληρωματικά τους χρώματα, συχνότερα με το πράσινο (εικ. 4,5, 6). Θα' λεγε κανείς ότι ακολουθεί το παράδειγμα του Ολλανδού ζωγράφου Πιет Μόντριαν(Piet Mondrian), του εισηγητή της γεωμετρικής αφαίρεσης, τον οποίο αναγνωρίζει ως μεγάλο δάσκαλο και του οποίου το έργο γνωρίζει καλά. Σε αρκετούς πίνακές του μάλιστα ζωγραφίζει, όπως συνήθιζε και ο Μόντριαν, απευθείας πάνω στη φέρουσα επιφάνεια χωρίς προετοιμασία. Όπως, όμως, θα παρατηρήσουμε στη συνέχεια, χωρίς να αγνοεί τα διδάγματα των Ολλανδών εισηγητών δύο από τις όψεις της Αφαίρεσης, του Νεοπλαστικισμού και του Ελεμενταρισμού, του Μόντριαν και του Ντόεσμπουργκ(Doesburg) αντίστοιχα, επηρεάστηκε περισσότερο από τον Καντίνσκι(Kandinsky) και τον Κλέε (Klee).

Στους περισσότερους πίνακές του χρησιμοποιεί ελάχιστο λευκό γκέσο πάνω από τη σκούρα προετοιμασία της ζωγραφικής επιφάνειας,

Εικ. 4. *Ο Ναός της Αυρηλιανής Ήρας*, 2023, ακρυλικό σε καμβά, 70x90 εκ.

Εικ. 5. *Ενθυμούμενος τα χρώματα θερινού ηλιοβασιλέματος*, 2023, ακρυλικό σε καμβά, 40x30 εκ.

Εικ. 6. *Μνημείο για τον Προμηθέα*, 2023, ακρυλικό σε καμβά, 50x40 εκ.

ώστε το λευκό να κάνει τα χρώματα πιο ζωηρά. Εξετάζοντας τα έργα της έκθεσης στο Ξι σε συνδυασμό με άλλα προγενέστερα έργα του, διαπιστώνουμε ότι τα θέματα που προτιμά να ζωγραφίζει, για την ακρίβεια τα θέματα από τα οποία εμπνέεται, εκτός από τα παράθυρα, είναι η βροχή, ο καταρράκτης, οι ακτίνες του ήλιου, η θάλασσα, ο λαβύρινθος (εικ. 7, 8, 9, 10, 11).

Εικ. 7. *Θραύσματα μαρμάρων από τα αγάλματα των περασμένων ειδυλλίων*, 2023
Ακρυλικά σε καμβά 70 x 90 cm

Εικ. 8. *Φωνή στο κενό*, 2022, Ακρυλικά σε χαρτί 65x50 εκ.

Εικ. 9. *Η θεά Ηώς αποκαλύπτει τον Ορίζοντα*, 2020, Ακρυλικά σε χαρτί 65x50 εκ.

Εικ. 10. *Η καταγωγή των φαντασμάτων*, 2020, Ακρυλικά σε χαρτί 65x50 εκ.

Εικ. 11. *Τηλεσκόπιο*, 2020, Ακρυλικά σε χαρτί 65x50 εκ.

Όμως στους πίνακές του δίνει ονόματα αλλόκοτα, για να δώσει στους θεατές τους «το στίγμα μιας αφετηρίας έξω από τον ειρμό των σκέψεών τους» (εικ. 12, 13).

Εικ. 12. Το τελευταίο γράμμα από το ημερολόγιο ενός αλχημιστή, 2023, ακρυλικό σε καμβά, 40x50 εκ.

Εικ 13. *Οι επιθυμίες που ποτέ δεν υλοποιήθηκαν*, 2023, ακρυλικό σε καμβά, 30x45 εκ.

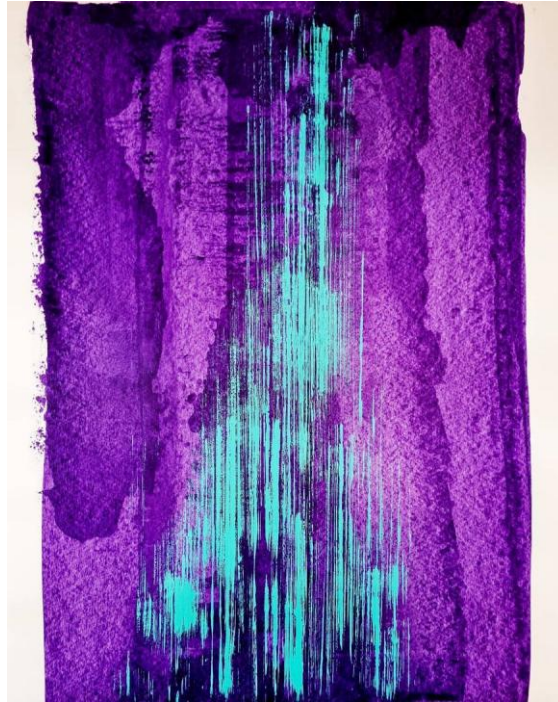
Η πινελιά του είναι ελεύθερη, αλλά δεν είναι πάντα αποτέλεσμα τυχαίας κίνησης, όπως συμπεραίνουμε και από τα δύο-τρία προσχέδια που κάνει κάθε φορά, πριν καταλήξει στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Συμφωνούμε με τον όρο «ελεγχόμενη χειρονομία», όπως ο ίδιος χαρακτηρίζει την τεχνική του. Δίνει την εντύπωση, ότι παίζει ζωγραφίζοντας ή ότι μπαίνει στον πειρασμό να αυτοσχεδιάσει, αλλά τελικά οι συνθέσεις του είναι ισορροπημένες, κάνουν φανερή την προσπάθειά του να επιτύχει την ενότητα χρώματος και σχήματος και αποπνέουν μουσικότητα (εικ. 14).

Εικ. 14. *Οι καμπάνες της αλλαγής έχουν πάντα τον ίδιο ήχο*, 2023, Ακρυλικά σε καμβά, 70x90 εκ.

Η μουσική του παιδεία (παίζει πιάνο) αφήνει το αποτύπωμά της σε κάθε πίνακα. Η μουσικότητα στη σύνθεση απηχεί, βέβαια, και τις επιρροές του από τον Καντίνσκυ (1866-1944). Ένας διάχυτος λυρισμός, ωστόσο, που γίνεται αισθητός από τη ρυθμική κίνηση του χρωστήρα και την ικανότητά των χρωμάτων να εκφράζουν εσωτερικές εμπειρίες και συναισθηματικούς κραδασμούς, απηχεί επιδράσεις από τον Πωλ Κλέε (Paul Klee) (1879-1940), ο οποίος θεωρούσε τη μουσική «μαγεμένη ερωμένη του». Η ανίχνευση στοιχείων στα έργα του Δημοσθένη Στρίντζη από τον Μόντριαν και τον Ντόεσμπουργκ και προπαντός από τον Καντίνσκυ και τον Κλέε, αλλά και από τον Μάλεβιτς και τον Ρόθκο δεν συνιστούν μόνο την κατανοητή επίδραση τους σε έναν αυτοδίδακτο ζωγράφο, αλλά την αναγνώριση της αξίας των μεγάλων δασκάλων ως οδηγών ενός νεότερου, ο οποίος βαδίζει προς τη δημιουργία πατώντας πάνω στα δικά τους χνάρια. Άλλωστε ο ίδιος ομολογεί ότι κάθε φορά που βλέπει έναν πίνακα άλλου ζωγράφου που του αρέσει, νιώθει την ανάγκη να απαντήσει με ένα δικό του έργο.

Τα περισσότερα έργα του Δημοσθένη Στρίντζη εμπεριέχουν κίνηση, ένταση, φως, εξαύλωση (εικ. 15,16, 17).

Εικ. 15. *Βροχή στον πλανήτη Σπαραμπί*, 2020, ακρυλικό σε χαρτί, 65x50 εκ.

Εικ. 16. *Αστροσκοπή κάτω από το χαλί του σύμπαντος*, 2020, ακρυλικό σε χαρτί, 65x50 εκ.

Εικ. 17. *Καντάτα για έναν αγνοούμενο δραγουμάνο*, 2020, ακρυλικό σε χαρτί, 65x50 εκ

Κάποια άλλα με την αρμονική τους δομή και την απαλή κίνηση

Εικ. 18 . *Ντεκό της Ανατολίας* 2020, ακρυλικό σε χαρτί, 65x50 εκ.

των χρωμάτων αναδίνουν μια ηρεμία(18). Θάλεγε κανείς ότι πρόκειται για την εικαστική μετάπλαση των αναμνήσεων και των ανανεώσιμων εμπειριών κάθε καλοκαίρι από το θαλασσινό και ηλιόλουστο τοπίο της γενέτειράς του. Ένας παλαιότερος πίνακάς του (εικ. 19), χωρισμένος στα δύο με βάση τη χρυσή τομή, δομείται από μια πλατιά κίτρινη λωρίδα κάτω και μια μεγαλύτερη γαλάζια άνω, που τέμνονται από ένα κατακόρυφο παραλληλόγραμμο γεμάτο από πυκνά σκούρα μπλε και μαύρα, καλλιγραφικά, χρωματικά μορφώματα. Τολμώ να θεωρήσω τον πίνακα αυτό ως την επιτομή της ζωγραφικής του Δημοσθένη, ως το ιδεόγραμμα του γενέθλιου τόπου και του ίδιου του εαυτού του. Γόνος ναυτικής οικογένειας και γεννημένος στο Ληξούρι σε ένα σπίτι που το χωρίζει από τη θάλασσα μόνο η παραλιακή οδός, σε ένα κέλυφος που αντικρύζει κατάματα τον ήλιο και που το θωπεύει το αγιάζι της θάλασσας, ήταν αναπόφευκτο να διαπεράσει το είναι του η ενέργεια του γαλάζιου ουρανού και του Κόλπου του Λιβαδιού καθώς και του χρυσοκίτρινου του ήλιου και της άμμου στις παραλίες του Ληξουριού και της Νοτιοδυτικής Παλικής. Η οπτική δυναμική περιβάλλοντος ανιχνεύεται σ' αυτό το έργο περισσότερο από κάθε άλλη

Εικ. 19. *Αρμονιόδιο*, 2020, ακρυλικό σε χαρτί, 65x50 εκ.

περίπτωση. Το σημαντικό σ' αυτό τον εμβληματικό πίνακα είναι η άκρα λιτότητα των εκφραστικών του μέσων, η ισορροπημένη σύνθεσή του, η απόδοση του ουσιώδους και η δύναμή του να μαγνητίζει το βλέμμα του θεατή και να του υποβάλλει την ανάγκη να δει πίσω από το ορατό σώμα του έργου τέχνης και πέρα από τα όρια της εικαστικής επιφάνειας, μέχρι αυτός να αποκρυπτογραφήσει το κρυφό νόημα του. Η απόδοση του ουσιώδους με τέτοια εκφραστική λιτότητα, χωρίς αναφορές σε ορατά δεδομένα του αντικειμενικού κόσμου, παραπέμπει στη μέθεξη του ίδιου με τη φύση, η οποία έχει εγγραφεί βαθιά στη συνείδησή του. Έτσι μπορούμε να κατανοήσουμε και την εμμονή του στην αφηρημένη τέχνη.

Τι είναι η Αφηρημένη τέχνη ή Αφαίρεση (abstraction, abstract art, art abstrait); Δεν είναι εύκολο να δοθεί ένας περιεκτικός ορισμός. Ενδεικτικά αναφέρω, ότι η λεγόμενη αφηρημένη τέχνη αρνείται την εξωτερική πραγματικότητα, στις συνθέσεις της δεν αναγνωρίζεται τίποτε από τον φυσικό κόσμο, οι εικόνες ξεπηδούν άμεσα από τον νου του καλλιτέχνη, είναι εικόνες δικής του επινόησης, γιατί δεν θέλει να αντιγράψει τη φύση, αλλά να την εκφράζει και να αισθητοποιεί τον εσωτερικό ρυθμό της. Κάθε αφηρημένη σύνθεση είναι και μια απόπειρα να διεισδύσει ο καλλιτέχνης από την επιφάνεια στο βάθος και

συνειδητά να υπερβεί τη φυσιοκρατική πραγματικότητα, γεγονός που προϋποθέτει πνευματική προεργασία. Στην Αφηρημένη τέχνη έχει αυτόνομη, απόλυτη αξία το χρώμα και η γραμμή. Με βαθιές ρίζες στην Αρχαιότητα (Πλάτων, Πλίνιος ο Πρεσβύτερος), με θεωρητικά ψήγματα από τους νεότερους ποιητές, καλλιτέχνες και διανοητές, όπως ο Γκαίτε (Goethe) ή ο Μπαλζάκ (Honoré de Balzac) κ.ά., οι οποίοι αναγνώρισαν την απόλυτη αξία του χρώματος, της γραμμής και των γεωμετρικών σχημάτων, η Αφαίρεση στην τέχνη εμφανίστηκε δυναμικά στις αρχές του εικοστού αιώνα. Πρώτο έργο της αφηρημένης τέχνης θεωρείται μια ακουαρέλλα(υδατογραφία) του Καντίνσκυ από το 1910, αν και προϋπήρχαν έργα που είχαν ήδη αρνηθεί την απόδοση του ορατού κόσμου. Από κείνη τη στιγμή η Αφαίρεση επικράτησε, ανέπτυξε διάφορες όψεις, ενώ οι ειδικοί αναγνωρίζουν ότι έπαιξε αποφασιστικό ρόλο στην εξέλιξη της τέχνης της Δύσης σε τρεις βασικές περιόδους: 1910-1930 στην Ευρώπη, 1940-1950 στην Αμερική και 1955-1970 και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού, ενώ μέχρι σήμερα εξακολουθεί να γοητεύει με την ελευθερία και την πνευματικότητά της πολλούς καλλιτέχνες.

Ο Δημοσθένης Στρίντζης γεννήθηκε το 1981 στο Ληξούρι. Άρχισε να σπουδάζει Μαθηματικά στο Πανεπιστήμιο Πατρών, αλλά τελικά τον κέρδισε η Εργασιακή Ψυχολογία. Σήμερα ζει με την οικογένειά του στην Ολλανδία, ενώ τα καλοκαίρια αναβαπτίζεται στα νερά και στον ήλιο της Παλικής. Αυτοδίδακτος στη ζωγραφική αλλά όχι ερασιτέχνης, μελετά Ιστορία της Τέχνης ως αιώνιος μαθητής, πειραματίζεται με τα τεχνικά του μέσα και ταξιδεύει προς την Ιθάκη του αφηγούμενος συναρπαστικές ιστορίες με χρώματα και φως. Σύντομα θα απολαύσουμε κι άλλες «ιστορίες» με χρώματα και φως!